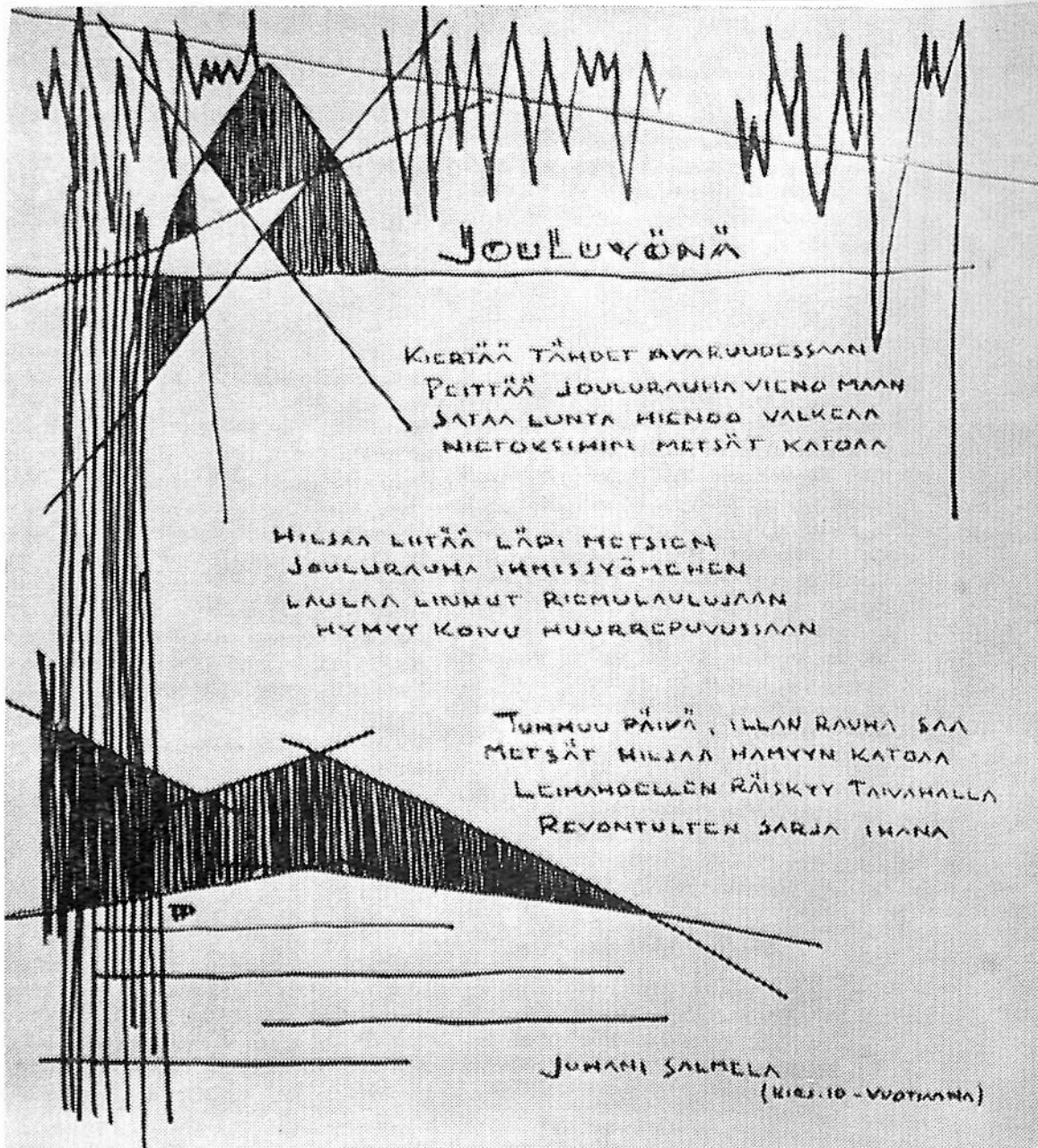

Stark

N:o 4
1961

Päätoimittaja Seppo Sadeoja Virvuntie 16 Tku 3
Toimitussihteeri Terttu Airaksinen Yo-talo C 322, puh. 26 911
Talous Ilkka Tielinen Kivikartiontie 5 D puh. 30 007
Eero Tuovinen
Levikki Maila Turunen Vartiovuorenkatu 3 b puh. 18 525

ARS 1961

Maamme tämän syksyn taidenäyttelyiden kohokohtana on pidettävä otsikossa mainittua Ateneumissa järjestettyä suurnäyttelyä, joka antaa katselijoille tilaisuuden tutustua eräiden maalaustaiteen alalla johtavien Euroopan maiden nykyhetken taiteeseen. Näyttelystä on tarkoitus järjestää määrääjain toistuva tilaisuus, koska Suomessa ei suurella yleisöllä enempää kuin nuorilla taiteilijoillakaan ole tilaisuutta nähdä riittävän usein modernin taiteen näyttelyjä, mistä on ollut seurauksena suoranaisten tietämättömyys siitä, mitä taiteen kentällä muualla on tapahtunut. Nämä tri Saarikiven sanat ilmaisevat näyttelyn järjestäjien pyrkimyksen. Kuitenkaan ei näyttelyä katsoessaan voi välttyä ajattelemasta, että näyttelyn kokoonpanijat ovat keskittyneet yksinomaan abstraktisen taiteen esittämiseen, siksi yksipuolisesti on näytteillä olevat työt valittu. Abstraktismi Euroopan nykyhetken taiteessa ei suinkaan ole enää mikään uusi ja yllättävä ilmiö, ja sen johdosta tuntuvat tri Saarikiven sanat maassamme vallitsevasta suoranaisestä tietämättömyydestä ehkä hieman liioitelluilta. Sen sijaan voidaan kyllä todeta, että jos näyttely todella kuvastaa tämän hetken taidetta Euroopassa, niin se on sinänsä yllättävää. Näin voimakasta siirtymistä pois konkreettisesta taiteesta ei olisi odottanut — eikä toivonut. Tuntuukin luultavalta, että tällä kertaa valitun kokoelman uskottiin antavan jonkinlaisen shokkivaikutuksen näyttelyssä kävijöihin, ja että seuraavilla kerroilla siirrytään esittämään Euroopan taidetta laajemmalta pohjalta.

NELJÄ MAATA

Näyttelyn osastot käsittävät neljä eri maata, joista pääpaino on annettu Espanjalle ja Italialle. Näitä lähinnä töiden lukumäärään nähden on Ranska ja viimeisenä oma maamme. Espanjan, Italian ja

Ranskan osastoista on kirjoitettu varsin paljon, ja koska näitä maita edustaviin taiteilijoihin lukeutuu runsaasti näillä leveysasteilla suhteellisen tuntemattomia nimiä, joiden työt yksinkertaisesti täytyy nähdä, saadakse ne niistä minkäänlaista käsitystä, on seuraavassa tarkoitettu rajoitua koskettelemaan Suomen maalaustaiteen osastoa, joka yleensä on näyttelyarvosteiluissa jäänyt taka-alalle.

Tähän osastoon on valittu yhdentoista taiteilijan töitä. Vanhinta polvea heidän joukossaan edustavat Yngve Bäck ja Sam Vanni, heistä ajallisesti seuraavaa polvea Anitra Lucander, Erik Enroth ja Mauri Favén. Kaikki muut osanottajat kuuluvat nuorimpaan nimeä saavuttaneeseen piiriin maassamme, joskin heistä tyyllisesti eroavana on vielä mainittava Rafael Wardi. Näyttelyyn osallistuvien taiteilijoiden nimiä tutkiessaan päätyy siihen toteamukseen, että heidät on lähinnä haluttu valita siten, etteivät heidän työnsä muodosta kovin suurta vastakohtaa esillä oleville ulkolaisille töille. Jos tätä pyrkimystä on pidetty silmällä, niin siinä on onnistuttu hyvin, koska Suomen osaston työt olisi yhtä hyvin voitu sijoittaa mihin tahansa toisille maille varatuista näyttelysaleista, ilman että ne millään tavoin olisivat pistäneet poikkeuksellisuudellaan silmään. Sen sijaan on vain luonnollista, että juuri tämän seikan johdosta katselija, joka odottaisi myös meidän maamme kohdalla nykyhetkeä edustavaa kokoelmaa, ei voi välttyä pettymykseltä.

VANNI JA BÄCK

Yksityisistä esillä olevista töistä on ensiksi mainittava, jos noudatetaan jonkinlaista taiteilijapolviin jakamista, Sam Vanni, jonka ainoa esillä oleva maalaus Helsingin suomalaisen työväenopiston seinämaalaukseksi tarkoitettu «Contrapunc-

JEAN DUBUFFER: KOIRA PÖYDÄLLÄ.

tus» on myös kooltaan vaikuttavin tämän osaston töistä. Taulun luonnoksia oli jo viime vuonna nähtävänä Taidehallissa, mutta yhtenäisenä kokonaisuutena nähtynä on myönnettävä, että «Contrapunctus» on huomattavissa määrin muuttunut edukseen. Vanni on jakanut taulun kolmeen pintaan, ja värien käsittelystä on karsiutunut pois aikaisemmissa luonnoksissa ilmennyt kovuus. Väri musisoi taulussa harmonisesti hyvin vaalean vihreää taustaa vasten muodon erottuessa silti voimakaspiirteisenä. Keskimmäiseen pintaan liitetty kirkas punainen väriläiskä antaa myös iloa taulun geometriselle kokonaisuudelle.

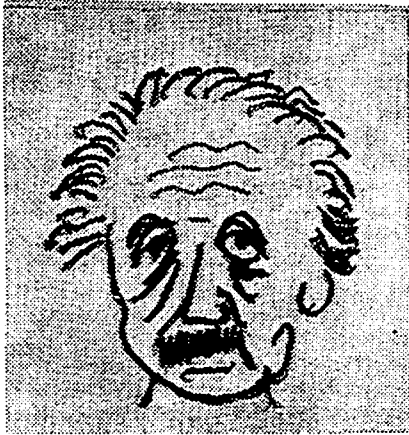
Yngve Bäckiltä on kaksi työtä, jotka molemmat osoittavat hänen siirtyneen kauemmaksi jälki-impressionistisesta tyylistään ja jatkaneen kokeilujaan puoli-abstraktisella linjalla, jopa näissä töissään siirtyneen täyteen abstraktisuuteen. Kummassakin Bäckin työssä näyttelee valkoi-

nen väri neutralisoivaa tekijää, «Tennis»-nimisen maalauksen ollessa muuten sävyiltään vaalea, vaalean sinisen ollessa määräävänä lisävärinä. «Valkoinen tuoli» on taas valkoisen ja tummien värisävyjen synteesi. Näitä Bäckin uusimpia kokeiluja katsoessaan ei voi täysin välttää vaikutelmalta, että ne eivät sittenkään tunnu kuuluvan Bäckin jo tunnetuksi tulleen valoa ja väriä tutkivaan maalaustapaan, vaikka näissäkin Bäck on koettanut säilyttää entistä maalaustapaansa juuri valkoisessa värisä.

LAVONEN JA HEIKKILÄ

Verraten jyrkän vastakohtan näille Bäckin ja miksei Vanninkin maalauksille muodostavat samassa salin osassa olevat Ahti Lavosen ja Erkki Heikkilän työt. Edellisen kaksi työtä ovat värinkäytöltä toistensa jyrkkiä vastakohtia. Toisessa on Lavonen noudattanut samaa ratkaisua

SYKSYN MIETELMÄ

$$E = mc^2$$

Einstein.

kuin Espanjan kokoelmassa edustettu Narotzky, maalaamalla pelkän valkoisen pohjustetun taulupinnan, josta erottuu vähäinen lisäkuvio. Lavosen «Maalaus I» on taas edellisen vastakohta, melkein yksinomaan musta pinta, johon on kiinnitetty pieni kankaanpalanen. Työt ovat täysin informalistisia, eivätkä ne millään tavoin lisää uskoa taiteilijan jatkuviin mahdollisuuksiin tällä saralla. Heikkilän molemmat työt osoittavat hänen siirtyneen viime vuosina yhteisnäyttelyissä nähtyihin tauluihin verraten tummempiin sävyihin. Nämäkin työt ovat informalistisia ja pohjasävyinä on raskassävyinen, melkein musta väri, jota hieman elävöittää vihreä vyöhyke, joka kiertää «Muistomerkki»-taulussa aivan samansävyisen tumman keskustan. Jollakin tavoin työt erilaisine pinnoissa olevine painamineen osoittavat entistä voimakkaampaa värinkäsittelyä, mutta sittenkin taulut ainakin vierekkäin nähtyinä tuntuvat ikäänkuin jähmettyvän paikalleen. Heikkilällä on siksi kaunis väriasteikko, että hänen uskoi pian ottavan taas askeleen eteenpäin — mihin suuntaan — sitä on vaikea päätellä.

WARDI

Vastapäisellä seinällä on Wardilta kaksi tutun puna- ja keltasävyistä työtä. Vaikka

toisen nimenä on «Syksyinen asetelma» ja toisen «Lapsia», niin kummassakin on Wardi kuvannut lapsia. Hänhän sai valtion taidekilpailussa äskettäin palkinnon kolmen työn kokoelmalla, joista yksi kuvasi juuri lapsia. Nämä työt noudattavat Wardin omaksumaa valoa ja nimenomaan päivänvaloa tutkivaa linjaa, jolla hän on päässyt ehkä pitemmälle kuin toiset nuoren polven taiteilijamme. Toisen työn pohjaväriä on keltainen ja toisen punainen. Wardin melkein tunnusmerkillinen sininen kierrepullo esiintyy tällä kertaa vain punasävyisessä maalauksessa, jonka taustapinnan jakaminen jollakin tavoin neuroottisin kuvioin estää rauhallisen yleisvaikutelman syntymisen. Mielestäni nyt esillä olevat työt vahvistavat aikaisempaa käsitystäni, ettei Wardi ole mikään henkilökuvaaja, vaikka hänen erittäin taidokkaat piirustuksensa siihen viittaisivatkin. Jollakin tavoin Wardin öljyvärityöissä henkilöiden muoto ei sopeudu yhteen erityisen voimakkaan väri-ilmaisun kanssa. Nyt nähtyjen töiden perusteella tuntuu edelleen siltä, että Wardin taidokas värien käsittely saa luontevimman ilmaisunsa asetelmissa, joista viime vuosina on ollut nähtävänä useita oivallisia esimerkkejä.

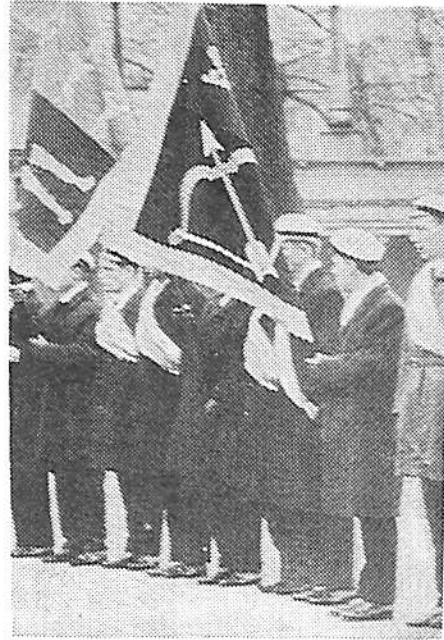
SIEVÄNEN JA TIRRONEN

Suomen salin toiseen osaan on sijoitettu rinnakkain Jaakko Sieväsen ja Esko Tirronen täysin informalistisia töitä, jotka eroavat toisistaan lähinnä Sieväsen kirkkaampien värisävyjen kautta. Kumpikin käyttää paksua, paikoitellen puuroutuvaa väriä. Molemmat ovat nuoria taitelijoita, joiden tuotanto on viime aikoina saanut huomiota osakseen nimenomaan valtion taidekilpailun yhteydessä, ja molemmat noudattelevat toisissa Ateneumin saleissa nähtävänä olevaa nyky-eurooppalaista suuntausta. Erik Enrothilta on valittu kaksi viimeisimpiin kuuluvaa työtä, jotka osoittavat hänenkin liittyneen täysin abstraktisen maalaustavan noudattajien joukkoon. Tätä on mielestäni pidettävä valitettavana seikkana, siksi hyvin tuloksiin Enroth on päässyt entisellä työskentelytavallaan, kuten pari vuotta sitten

Tyy

Turun Yliopiston Ylioppilaskunta vietti 40-vuotisjuhlaansa kokonaisella vuosijuhlaviikolla 5. 11.—9. 11. 1961. Sunnuntaina, 5. 11. oli Ylioppilasteatterin näytäntö, maanantaina musiikki-ilta, tiistaina naamiaiset, keskiviikkona Studia Generalia ja torstaina Ylioppilaskunnan varsinainen vuosijuhla päättyen juhlapäivällisiin ja -tanssiaisiin.

Seuraavassa numerossamme ensi vuoden puolella saamme lukea lyhyen historiikin Ylioppilaskunnan 40-vuotistaipaleelta.

näytteillä ollut «Manhattan» osoitti. En-rothin maalaukset tuntuvat menettävän tehoaan täysin abstraktisina, vaikka hänen voimakkaalle värinkäytölleen abstraktisuus muuten sopiivin erittäin hyvin. En-rothin kohdalta toivoisi ehkä eniten, että hän palaisi takaisin entiseen maalaustapaansa, koska hänen viime vuosien työnsä ovat olleet osoituksia maassamme harvinaisesta koloristisuudesta ja komposition kiinteydestä.

AHLGRÉN JA FAVÉN

Ohuempia värisävyjä käyttää Lauri Ahlgrén, joka on rakentanut kaikki kolme maalaustaan samalla tavoin, vaihdellen ainoastaan pohjasävyä punaista, valkoista ja vaaleankeltaista. Kuviot ovat pystyasennossa ja koostuvat erivärisistä, vuoroin tummista ja vaaleista väriläiskistä. Yleisvaikutelmaksi jää jonkin verran liian suuri koristeellisuus. Lucanderin kahdesta työstä on todettava, että niiden voidaan katsoa lukeutuvan hänen viime vuosina maalaamiensa töiden etujoukkoon. Kummassakin pääsevät Lucanderille ominaiset miellyttävät valöörit hyvin esille. Lopuksi on mainittava Mauri Favén, jonka töissä

inhimillinen värinkäsittely pääsee paljon paremmin esille kuin useimmissa muissa Suomen osaston tauluissa. Favénin taulut tekevät informalisuudestaan huolimatta katsojaan rauhallisen vaikutuksen, ehkä lähinnä sen johdosta, että niillä on lämmin yleissävy. Selvimmin tämä ilmenee «Espresso»-työssään, joka huokuu elämänmyönteisyyttä tummasta pohjasävyestä huolimatta.

Vaikka maatumme edustava osasto on lukumääräisesti suhteellisen vähäinen, on kuitenkin todettava, etteivät nyt esille tuodut abstraktiset maalaukset millään tavoin jää varjoon toisten nähtävinä olevien nykyhetken Euroopan edustajien töiden rinnalla. Kaikki Suomen osaston työt eivät ehkä saavuta teknillisyydessään parhaita ulkolaisia esillä olevia maalauksia, mutta niissä on ehkä juuri sen johdosta meidän maallemme ominainen leima abstraktisenkin taiteen alalla. On syytä toivoa, ettei ARS 1961 Helsinki jää ainoaksi suunnitellussa sarjassa. Mikäli näyttelyyn tutustujien lukumäärästä voi vetää jonkinlaisen johtopäätöksen, voitaneen lupaa-vasti alkaneelle näyttelyjen sarjassa odottaa jatkoa.

PANEM ET CIRCENSES . . .

Osakunnan etupään peijaiset on sitten pidetty. Urheiluhallin lämmityksestä huolehti kolmensadan civiksen ohessa koko Suomen Spede, joka tunnetulla rutiinillaan nuiji liiat estot nuorilta beaneilta.

Oli asiaankuuluvaa kilpasyöntiä, takonkaupustelua, sulttaanin viihdytystä ja naurua. Se taitaa ollakin aika sulttaani tämä Spede Pasanen.

Beaniaiset olivat jälleen hyvänä osoituksena osakuntamme kasvavasta vireydestä ja aktiivisuudesta.

Kristi M. Salm

A Christmas

It's here — the season of sparkling snow, of cold invigorating air, of Christmas. In most homes there are some types of preparations going on for this important holiday. The housewives are busy with a thousand and one tasks, the children are full of urgent anticipation. Everybody and everything gives off a feeling of good cheer and friendliness.

Last holidays were spent in an adopted land among one own's family. This year will be among a newfound family, in a dear land. An experience quite new, to see a new land's habits and customs at Christmas time.

They tell me: it is most beautiful there where I am going — out amidst the forests, far from cities. The nights are dark, but

also brilliant with thousand stars and a full moon, throwing their lights on blankets and blankets of sparkling snow. The days can be sunny but cold, but it seems that the sky is mostly covered with clouds heavy from burdens of white, white snow. When, on a clear day, the sun comes out it shines so blindingly that everything seems to be covered with precious jewels.

In this setting I picture my parents and their forefathers spending their Christmases. The memory might dim, but the tradition is carried on from generation to generation. We still practice the same things, even though away from home.

The Christmas tree is set up a day or two before the holiday, the family spends a whole day decorating it. On Christmas eve there is a lot of last minute rushing around, and from the kitchen come many a delightful aroma.

The early evening is spent in church. There is a tree reaching to the ceiling,

Laulua, laulua . . .

Tämän kirjoitelman sanoma sisältyy kolmeen kovaan kirjaimen: T Y L. Se ei ehkä sano Sinulle, lukijani, yhtään mitään, joten — luepa eteenpäin. Kenties et ole kuullut meistä tai meitä! Voin hyvin kirjoittaa näin, koska lyhenteeseen TYL sisältyy, kirjainten vähäisestä lukumäärästä huolimatta, paljon — laulua. Nimi-lyhennelmä TYL muodostuu näet sanoista Turun Ylioppilaslaulajat.

Turun Ylioppilaslaulajat on muuan Turun Yliopiston Ylioppilaskunnan alayhdistyksistä, ja sen tarkoituksena on tarjota jokaiselle miespuoliselle opiskelijalle mah-

dollisuus käyttää ääntään oikein ja hyödyllisesti. Kuoron historiaa on tässä vaiheessa turha ruveta kirjoittamaan, sillä TYL on vasta runsaan kahden vuoden ikäinen, joskin kaikki siihen kuuluvat ovat jo joitakin aikoja siten sivuuttaneet murrosiän.

Miksi et sitten ole kuullut meistä tai meitä? Mahdollisesti et Sinä tai tuttavasi käy juuri senlaatuissa tilaisuuksissa, joissa TYL esiintyy, tai et ole sattunut liikkumaan ylioppilaskunnan ravintolan tienoilla tiistai- tai torstai-iltaisina. Muussa tapauksessa et kyllä olisi välttynyt näke-

ablaze with lights. The candles burn lazily, and a special aroma fills the whole surroundings. We hear the dear and familiar songs that never grow old or repetitious, and from the pulpit comes the story of a wonderful birth. 'Peace on earth and goodwill to men.' — With this in our ears we hurry home, the snow squeaking underfoot.

What follows, is the traditional Christmas eve supper. All the old dishes and delicacies, all of the smells that have come from the kitchen all day long, here they are, ready to be enjoyed. After a leisurely meal, the times has come to gather around the Christmas tree. For smaller children it is the time of Santa Claus, for older it is the time to remember their own youth and the excitement that went with this evening. The candles burn with a special glow and their flame is reflected in everybody's eyes. Again songs, songs that fill the heart and all the surroundings. By children, declamations for the man

with the long white beard and then the distributing of gifts. The joy and laughter of opening them — the exclamations of surprise and the looks and words of thanks. A special evening to be spent with the ones you love. Slowly the candles burn low — time to extinguish them and to go to dream of a wonderful day.

Next day is still a holiday. Time with the family, time to look at the gifts again, to remember past Christmases, and to hear the wonderful melodies that go with this day.

This is how they spent it at home, this is how it will be again. Here will be something new but not strange. How can anything be strange in a country and among its people that have been so kind and considerate toward you?

Thank you, I have had a wonderful time and this holiday spent here will be an unforgettable last picture.

Merry Christmas and all the best for the coming years.

K
u
l
i

mästä sitä nelikymmenpäistä miesjoukkoa, joka laulunopettaja Pentti Kärkkäisen johdolla on «pitänyt ääntä itsestään».

Lapsella on luonnollisesti elämänsä alkutaipaleella aina suuria vaikeuksia. Turun Ylioppilaslaulajien kohdalla on tähän asti vaikeimpana pulmana ollut laulajien vähyys. Tuntuu varsin ihmeelliseltä, ettei yli 3000 opiskelijan yliopistosta löydy laulutaitoisia miehiä neljääkymmentä enemmän! Ajattelepa, mitä tuo on prosenteissa! Vai liekö sitten asianlaita niin, ettei laulua synny muuten kuin nakkien ääressä!

Kuoromme harjoittelee siis tiistai- ja torstai-iltaisina ylioppilaskunnan ravintolassa klo 20. Näin tiivis harjoittelu on äänivaroiltaan hennolle ja ääniainekseltaan vielä jokseenkin kehittymättömälle miesjoukolle aivan välttämätöntä. Uuden ohjelmiston sulatteleminen ja hiominen vaatii sekin aina oman aikansa. Tällä erää ovat meneillään itsenäisyyspäivän juhlassa esitettävien laulujen harjoittelu. Maaliskuussa TYL järjestää tavan mukaan «kevätkolliaiset» yhdessä naiskuoro Aurattaren kanssa, jotka ovat mukana myös vappumatinean aikaansaamisessa. Vappuaamuna Turun Ylioppilaslaulajien kvartetti on lisäksi pitänyt tapanaan käydä toimittamassa Tukholman vuorolaiva tervetulleeksi. Kuluvana syksynä TYL on ehti-

Sinisen taivaan laelta
hehkuva aurinko paahtaa,
vaivaisen varjon vain antaa
olkinen hattu.

Uupuvin jaloin hän juoksee
Jumalan kuvaksi luotu,
juhtien kuningas, kuli
ihmisen kuva.

Oikein luuli antaneensa
kohtalo työn sekä leivän.
Sieluasi ei kysy kukaan.

Juokse tietä põlisevää
voimasi toiselle anna
kutsu on hänellä
juhlasta juhlaan.

Kaarteissa humina korvissa soi:
»Joillekin elämän, toisille varjon
vain siitä oikussaan kohtalo antoi»
Kiidätä kuormaasi hoi,
Jumalan kuvaksi luotu,
Juhtien kuningas, kuli,
ihmisen kuva,
Kiidätä kuormaasi hoi',

nyt esiintyä jo useasti. Ehkä havaitsitkin, että ylioppilaskunnan vuosijuhlaviikolla olimme useaan otteeseen «tapetilla». Lauloimme näet Musiikki-illassa sekä vuosijuhlien päivä- ja iltajuhlassa.

Lienet kiinnostunut aatteestamme? Oli miten oli, olet aina tervetullut joukkoomme, mikäli vain laulat kyllin «miehekkäästi». Tapaammekin sitten tiistaina tai torstaina Turun Ylioppilaslaulajien harjoituksissa.

Näkemiin

ä s h k o o.

Skottilaista

St. Andrews on pieni, noin 10.000 asukkaan kaupunki Fife-nimisen kreivikunnan koillisrannikolla. Se on täynnä historiaa ja traditioita, minkä lisäksi se on «the international Mecca of golf». Lukuisia tarinoita kerrotaan sen synnystä. Eräs niistä kuvaa, kuinka kreikkalainen munkki St. Regulus purjehti tänne 300-luvulla mukanaan St. Andrewin pyhäinjäännöksiä. Jo 500-luvulla perustettiin tänne luostari, samoihin aikoihin syntyi myöskin Guldees-munkkien siirtokunta. St. Andrewsin piispanistuin sai 1472 kirkollisen keskuksen aseman Skotlannissa, mitä se olikin noin seitsemänsadan vuoden ajan. Kaupungin paras kukoistuskausi oli 1500-luvun alkupuolella, jolloin siitä tuli lisäksi maan tärkeimpiä kauppaupunkeja.

Reformaation aikana kaupunki menetti paljon merkitystään, mutta keskiajan lopulla perustettu yliopisto säilytti asemansa Skotlannin intellektuaalisena keskuksena. Vanhoista rakennuksista, kuten esim. katedraalista ja linnasta, on kuitenkin vielä raunioita jäljellä. Katedraalin lisäksi oli keskiajalla St. Andrewsissa kaksi muuta-kin kirkkoa. Vuonna 1275 silloisen piispan toimesta perustettiin tänne dominikaanien yhdyskunta, ja pieni osa heidän kappelistaan (Blackfriars Chapel), joka rakennettiin 1525, on jäljellä. Town Church valmistui 1400-luvun alussa, ja tämä kirkko on siitä huomattava, että John Knox piti siellä ensimmäisen saarnansa.

St. Andrewsin linna on aivan kaupungin pohjoislaidassa, linnan rakentaminen on aloitettu joskus 1200-luvulla ja se on

toiminut kolmenlaisissa tehtävissä: piispan asuntona, linnoituksena sekä valtion vanhakilana, josta on vielä jäljellä kallioon kaiverrettu syvä kuoppa, jota kutsutaan nimellä Bottle Dungeon. Tower on ollut todellinen keskus koko Skotlannin historiassa, ja sen romanttisiin vaiheisiin liittyy monia julmia kohtaloita. Se on valloitettu ja hävitetty ja jälleen nostettu pystyyn. Siellä sai Jaakko I osan kasvatuksesta, linnan kappelissa piti John Knox saarvojaan, siellä on piileskellyt Jaakko VI ja moni kirkonmies on saanut siellä heittää henkensä.

SKOTLANNIN VANHIN YLIOPISTO

St. Andrewsin yliopisto on Skotlannin vanhin ja kolmanneksi vanhin koko Brittein saarilla. Piispa Wardlaw perusti sen vuonna 1411 ja vuonna 1413 Avignonissa oleva paavi Benedictus XIII antoi kuusi bullaa, jotka sisälsivät luvan antaa akateemisia oppiarvoja yliopistossa. Myöhemmin kuitenkin oltiin sitä mieltä, että Avignonin paavien toimenpiteet eivät olleet laillisia, joten St. Andrewsin yliopistolla ei käytännöllisesti katsoen ole vielääkään oikeutta myöntää oppiarvoja. Yliopiston muodostavat United College of St. Salvator, St. Mary's College sekä Queen's College Dundeessa. Rakennukset ovat ryhmittyneet eri puolille kaupunkia. Pohjoisosassa on United College Quadrangle, joka muodostaa ikäänkuin yliopiston keskuksen. Sen rakennukset ovat suurimmaksi osaksi peräisin 1800-luvulta.

Ryhmään kuuluvat lisäksi St. Salvator Collegen torni ja kirkko, joka nykyisin tunnetaan University Chapel-nimisenä. St. Andrews on aina ollut uskonnollisten riitojen ja väittelysten keskus, ja täällä on poltettu ja muuten surmattu lukemattomia vääräuskoisia ja marttyyreja. Siitä on vieläkin muistona kirkon ulkopuolella kadussa olevat kirjaimet PH Patrick Hamil-

niillä, jotka jo ovat suorittaneet loppu-tutkinnon, on viitta musta — samoin kuin teologisen tiedekunnan opiskelijoilla.

Poikien akateemiseen asuun ei kuulu muuta kuin viitta, joka muuten kaikilla täytyy olla päällä luennoilla. Trencheriä he eivät käytä koskaan, sillä perimätiedon mukaan he heittivät päähineensä kiukustuneena mereen kuullessaan, että naisetkin

ton-nimisen ylioppilaan mukaan, joka kärsi marttyyrikuoleman polttoroviolla 1500-luvun alkupuolella. Perimätiedon mukaan astuminen näiden kirjainten päälle tuottaa huonoa onnea.

Traditiot ovat aivan olennainen osa yliopiston elämää. Virallinen akateeminen asu käsittää tytöillä mustan hameen, mustat kengät, valkoisen puseron, yliopiston oman solmion sekä kirkkaanpunaisen viitan. St. Andrews on Skotlannin ainoa yliopisto, jolla on punainen viitta, sillä muilla se yleensä on musta. Lisäksi asuun kuuluu vielä musta nelikulmainen hattu, trencher, jonka tupsun väri sekä viitan kantamistapa osoittavat, monettako vuotta opiskelija on yliopistossa. Undergraduate students käyttävät tätä punaista viittaa, ja

saavat opiskella yliopistossa. Lisäksi yliopistolla on oma kaulahuivinsa sekä lyhyt takki, jonka taskua koristaa yliopiston vaakuna.

Virallisena avajaispäivänä lukukauden alussa samoin kuin jokaisena sunnuntaina lukukauden aikana on yliopiston kappelissa jumalanpalvelus, jolloin tytöt ja pojat istuvat eri puolilla kirkossa. Samoin kunkin vuoden opiskelijoilla on omat, määrättyt penkkirivinsä. Viimeksi saapuvat kirkkoon yliopiston miespuoliset opettajat kulkueena. Jumalanpalveluksen jälkeen suorittavat kaikki opiskelijat pier walkin, kävelyn vanhalla aallonmurtajalla, joka näyttää suurta osaa opiskelijoiden elämässä. Aallonmurtajan päässä on tolppa, joka täytyy kaikkien kiertää, ja sen jälkeen

pojat menevät murtajan korkeimmalle osalle, cat walkille, jonne tytöiltä on pääsy kielletty.

Suurin osa opiskelijoista asuu asunto-loissa. Tytöllä kuri on suhteellisen ankara. Iltaisin heidän täytyy olla kotona kello 11:een mennessä, paitsi lauantaisin ja keskiviikkoisin, jolloin aika on pidennetty kahteentoista asti. Ja jos iltaisin menee ulos illallisen jälkeen (klo 7 p.m.), täytyy merkitä late-bookiin nimensä sekä paikka, minne menee, jotta illalla voidaan kontrolloida kaikkien sisällölo.

Sikäli on kylläkin ankariin säännöksiin tullut muutos, että nykyisin saa tuoda määrättyinä aikoina miesvieraita esittelemättä heitä asuntolan johtajalle; kuitenkin niin, että huoneessa on vähintään kolme henkilöä, joista kaksi on tyttöä. Kaiken huippuna on se, ettei poikien asuntoloissa ole vastaavia säännöksiä lainkaan. Näitä sääntöjä vastaan on kyllä aina taisteltu ja taistellaan edelleenkin, ja nyt näyttää siltä, kuin se vihdoinkin tuottaa tuloksia, sillä em. helpotusten lisäksi opiskelijoilla on lupa tupakoida huoneissa, eikä heidän tarvitse enää siirtää sänkyjään pois huoneistaan, kun heillä on vastakkaisen sukupuolen edustajia vierainaan.

Asun University Hallissa. Huoneessani lämmityslaitteena toimii avotakka, jossa poltetaan hiiliä. Kyllä se aikansa lämmitää, eli niin kauan kuin se palaa. Ovista ja ikkunoista vetää niin, ettei ollenkaan tarvitse tuulettaa huonetta. Viidestä peitteestä huolimatta palelin alussa suunnattomasti, mutta edellä kuvailemani punainen viitta on osoittautunut sangen monikäyttöiseksi: sen lisäksi, että se suojaa hyvin sateelta ja että siihen on hyvä pyyhkiä likaiset kädet tai märkä pyöränsatula (yleensä kaikki pyöräilevät luennoille matkojen takia), sitä käytetään öisin vedon estäjänä lattialla oven edessä.

Luennoilla opiskelijat yleensä osoittavat mieltään sangen herkästi. Jos he yhtyvät luennoitsijan mielipiteeseen tai muuten haluavat osoittaa suosiotaan, on St. Andrewsissa traditionaalinen tapa tömistellä jalkojaan lattiaan. Jos taas tapahtuu jotain mistä ei pidetä (esim. professori pitää

Päätöksiä

Osakunnan kokouksessa 14. 11. päätettiin

- arkistonhoitajaksi valita civis Marja Knuutinen.
- toiseksi urheiluoahjaajaksi valita civis Asko Ruuskanen.
- lähettää pakettillinen jouluiloa osakunnan kummiperheelle Lapaliehen.

liian pitkän luennon), hangataan jalkoja lattiaan.

Työviikko käsittää vain 4 ½ päivää, sillä sekä lauantait ja keskiviikkoiltpäivät ovat vapaita. Keskiviikko käytetäänkin yleensä erilaisiin liikunnallisiin harrastuksiin kuten jalkapalloiluun, rugbyyn, maahockeyyn ja tietysti golfin pelaamiseen, vaikkakin se tuntuu yleensä olevan vanhempien ihmisten harrastus. Mitään osakuntia ei täällä ole, mutta erilaisia yhdistyksiä on lukematon määrä. Itse olen liittynyt Celtic Society'in, joka järjestää monia mielenkiintoisia tilaisuuksia, mm. erikoisesti skotlantilaisten tanssien kursseja jne.

Ylioppilaselämä on täällä yleensä aika vilkasta, ja koska itse kaupunki on suhteellisen pieni, näkyy yliopiston vaikutus hyvin selvästi jokapäiväisessäkin elämässä.

St. Andrews,

Nov 11th 1961

jouluterveisin Liisa Salmi.

P.S. Ensi kerralla kerron mm. vilkkaista rehtorinvaaleista ja «graduation ceremony'sta. Lukemiin vuoteen 1962!

Puhdistus Tuorlassa

Nelisenkymmentä korvenraivaajaa puhkasi eräänä sunnuntaina työtarmonsä Tuorlan pihamaan puhdistukseen. Hyvää jälkeä taisi tulla, koska paikan isäntä akateemikko Yrjö Väisälä kutsui ahertajamaanviljelyskoululle kahville. Täällä pitivät emännyyttä rouva Väisälän lisäksi koulun kaksi karjalaista emäntää, joiden valmistamien piirakoiden herkullisuutta ei taida tarpeeksi kehua. Huumorilla höystetty akateemikko kertoili jutelmia tutkijauraltaan, ja pyysi osakuntalaisia katselemaan kuuta joskus maaliskuun puolella.

Kiitämme viime retkestä ja kutsusta.

myrsky

Myrsky alkoi yöllä. Se ei tullut riehuen, vaan tuuli seurasi rannikkoa voimistuen koko ajan, ja aamulla hiekkasärkät olivat valkoista vaahtoa. Vesi joessa oli noussut, ja rannat olivat omituisen näköiset. Tuuli hakkasi veneitä laituriin, eikä merellä näkynyt yhtään loppia.

Isä herätti meidät ja Matti oli levoton, mutta kukaan ei sanonut mitään. Äiti oli myöskin ylhäällä, niinkuin joka aamu, mutta pöydällä oli eväsreppu.

Rannassa oli vene jo valmiina, ja isä kantoi aitasta köyttä ja painoja. Joella oli kova virta, ja oli ajettava täyttä, että olisimme päässeet nopeasti ohi särkkien. Meri kävi kovasti ja nojasin peräsimeen. Ajattelin, olikohan vesi kovin kylmää uida. Matti sitoi kiviin köysiä, mutta hänen katseensa ei ollut niinkuin tavallisesti.

Rysä ei vielä näkynyt, ja ohjasin kauemmas ulos, ettemme joutuisi rannalta karanneisiin tukkeihin. Taivaanranta oli epätasainen, ja veneen keula peitti jokaisen aallon harjalla kaiken näkyvistä. Emme olleet ennen olleet ulkona näin kovalla tuulella, mutta Matti sitoi kaikkiin painoihin kaksi köyttä, ja muistin, että rysät olivat velkana. En ajatellut enää tuulta.

Ulkokiven kohdalla rysät näkyivät ensimmäisen kerran, mutta niistä ei erottanut vielä muuta kuin vaajat. Matti otti tullit pois, että saisimme kokemaköydet helpommin veneeseen, ja minun piti irroitaa peräsimen varsi sitten kun Matti oli saanut köydestä kiinni. Aloitimme maarysystä, ja matalikolla aallot olivat niin korkeita, ettei Matti voinut seisoa ottaessaan keksillä köyttä merestä. Aallot olivat hakanneet kaikki vaajat vinoon, ja niitä oli paljon irronnut vieden verkkoja mukanaan. Me sidoimme koppaan lisää painoja, mutta vaajoille emme voineet tehdä mitään. Toisen rysän aita oli pyssynyt, sillä pohja oli sen kohdalla kiin-

teää, eivätkä vaajat olleet päässeet heilumaan aallon mukana. Koppa ei ollut kestänyt, ja ajattelin miltä tuntuisi kertoa se isälle. Hän oli sen itse tehnyt.

Kahdesta seuraavasta rysästä oli jäljellä vain muutama vaaja. Viimeisen rysän kokemaköysi oli katkennut, enkä huomannut sitä ja sammutin moottorin. Matti huusi jotain, ja vene kääntyi sivutuuleen, aalto tuli yli laidan, ja käteni irtosivat peräsimestä. Juoksin moottorin ääreen ja yritin saada bensiinikannua konesuojuksen nurkasta, mutta vene heilui niin, etten saanut sitä. Matti oli saanut airot paikalleen, mutta aallot olivat niin suuria, ettei voinut soutaa. Tuuli painoi venettä rantaan päin, ja pelkäsin joka hetki, että törmäisimme kiveen. Ranta oli tässä louhikkoa. Kuivasin kynttilät ja yritin pyöräyttää vauhtipyörää, mutta menetin tasapainoni ja löin käteni veneen laitaan. Huomasin, että yhdestä laudasta oli irronnut naula. Kädestäni valui verta ja pyyhin sen trasseliin. Matti oli ehtinyt peräsimeen, ja pidin toisella kädellä kiinni hänen jalastaan ja toisella yritin saada moottoria käyntiin.

Maarysän kohdalla moottori syttyi, ja juoksin heittämään loput painoista mereen. Isä olisi pahoillaan hyvän köyden tähden, mutta veneessä oli jo paljon vettä, eikä se tahtonut jaksaa nousta aallon pohjasta. Matti ohjasi suoraan merelle, että olisi tilaa kääntyä ja myötätuuli kotiin.

Istuin veneen pohjalla eväsreppun päällä enkä ajatellut mitään. Muistin äskeisestä vain, että yhdestä laudasta oli naula irronnut. Suolainen vesi kirveli haavassa ja yritin kuivata sitä nenäliinaan. Tuuli oli suoraan lännestä, ja ulkokiven kohdalla näkyi kirkko kylästä, ja muistin, että oli sunnuntai.

Joensuussa olevat hiekkasärkät olivat peittyneet kokonaan veden alle. Kaikki lokit olivat joella ja veneet oli vedetty

M a l m i m i e h e t

He tulivat illalla. Siihen aikaan vuotta, jolloin pohjanpuolella oli vielä lunta. Isolla vihreällä autolla, johon tavaroiden lisäksi mahtuivat vielä he itse.

«Ne meni Junnulaan, pojat» kiljaisi raitilla seisonut miehenalku lopettaen nenänkaivamisensa ja kipaisten juoksuun auton nostattamaan pölypilveen.

Tuvan ovi narahti auki ja sisään työn-tyi vihertävänharmaaseen asuun pukeutunut mies perässään kaksi nuorukaista.

«Iltaa.»

«Iltaa», vastasivat äänet pirtistä.

«Istumaan» jatkoi saapasjalkainen, jonka äänen väristä saattoi päätellä isännäksi. Miehet istuutuivat. Seurasi arviointia ja tarkastelua kumminkin puolin. Vihertäväpukuinen hypisteli lakkiaan:

«Tuota, mahtaisikos teille sopia korttee-riin?»

Kun asia oli sanottu vallitsi hetken hiljaisuus.

«Mitähän se tuo emäntä — kyllähän minä» mutisi saapasjalkainen.

«Pitäisikös siihen olla ruoka ja muu?» tiedusteli naisääni.

Vihertäväpukuinen pani lakkinsa penkille ja yritti tavoittaa katseellaan hämärässä pirtissä kysyjää: «Olisihan se tietysti hyvä — vaikka joksikin aikaa.»

«No eiköpähän se sitten» päätti saapasjalkainen keskustelun.

Kylän eukoille riitti seuraavina viikkoina juttua. — Ne asuu Junnulassa. —

Maistereita tai mitä ne — isoja herroja. — Eikä ole naimisissakaan. — Eikö? — Ei, minä kysyin. — Ja yliopistosta — aatteles. — Mitäköhän ne syö? — Ei se Hanna ainakaan mitään ihmeellistä osaa. — Kuinkahan ne sinne Junnulaan. — Kuules, se maisteri jutteli mun kanssani. — Älä, mitä se sano, — No se hymyili niin ja sano: «Päivää». — Saipas taas Leila itselleen naurattajia. — Höh, eihän ne nyt sitä mokomaakin.

Isäntien puheet keskittyivät alun perin miesten työhön ja sen mahdollisiin tuloksiin. Heidän mielialansa nousut ja laskut noudattivat miesten polkuja. Karsain mielin katselivat toisiaan naapurukset, joiden mailla miehet liikkuvat. Se, jonka alueilla eivät malmimiehet vielä olleet käyneet, kantoi malmikiviksi olettamiaan herrojen tutkittavaksi ja ellei omilta mailta löytynyt, käytiin naapurin mailla, joku toi jopa toisen löytäminkin. Ja malmimiesten tiedusteluun, mistä kivi oli kotoisin, vastattiin hieman vältellen: «Tuoltahan se meidän pellosta» tai «Sieltä se tienvierestä». Kumpaankin tuli nopea, melkein hätäinen jatko: «— muttei siellä enää ole». Ne olivat joko peittyneet kynnetessä tai jääneet tien korjauksessa sen alle. Avuliaimmat eivät tyytyneet ainoastaan tuomaan näytteitä kivistä, vaan tulivat kuiskutellen kertomaan: «Siitä on jo monta vuotta kun yks saksalainen herra tutki tuota saarta, ja se sano, että siellä on alumiittia ja uut-

kauas maalle. Katsoin Mattia ja vasta nyt huomasin, että olimme läpimärkiä. Ihmettelin, kumpi meistä uskaltaisi kertoa, mutta sitten nukahdin, sillä pelko laukesi eikä vene enää heilunut.

Heräsin, kun Matti sammutti moottorin, ja laiturilla oli isä ja Kustaa, ja isä heitti keulaan köyden. Nostin autonrenkaan veneen ja laiturin väliin. Matti irroitti peräsimen. Isä tuli alas veneeseen ja otti pumpun. Veneessä oli vettä nilkkoihin saakka.

Matti levitti öljykankaan moottorin suojaksi, ja nostin aivot penkille. Isä pani pumpun keulalaatikoon. Kustaa yritti sytyttää piippuaan, mutta tuuli sammutti tulitikun ja Kustaa nauroi. Isä antoi minulle nenäliinan kättäni varten ja käski mennä syömään.

Katsoin merelle. Taivaanranta oli valkoisena vaahtona ja muistin, että rysät olivat velkana . . .

Päivää

Koska meillä on joulua aivan kohta, toivotamme hyvää joulua osakuntalaisille ja sen toiminnasta kiinnostuneille. Tässä on nyt sitten se kolmas numero, minkä syksyllä lupasimme. Olette siis saaneet ainakin paljon paperia, toivottavasti teille on ollut siitä enemmän iloa ja ylösrakennusta kuin käärepaperista.

Kirjallisuuskerho Ukri, jonka elinvaiheita käsittelemme vuosi sitten, on äskettäin julkaissut antologian luontoisen julkaisun Aamumaisema, jossa on edustetuna noin 30 kirjoittajaa. Palaamme teoksen esittelyyn ensi vuoden puolella. Ukri-laisia edustavat tässä numerossamme Aki Oura ja Paula Kari.

Yllättäen tullut talvi yllätti toimitus-sihteerimmekin perin pohjin. Hän oli nimittäin saanut Grönlannin kirjeenvaihtajan jo joltisenkin sulavaksi, kun pakkaset tulivat. Yritys uusitaan ensi vuonna.

Kiitämme avustajia, ilmoittajia ja lukijoita kuluneesta syksystä, joka kaikesta huolimatta on — kulunut.

Toimitus.

tahopeeta. Niin, kait maisteri on jo sen nähny?« tai «Kyllä tuolla Honkivaarassa on varmasti malmia, kun joka ukkosilma salama iskee siihen. Jokos maisteri on siellä käynyt. Niin, se on meidän mailla.»

Malmimiesten ympärillä pyörivät niin kylän väki kuin näiden ajatuksetkin. Tapasipa «Herra Maisteri» kaksijalkaisen missä hyvänsä, aina hän sai kuulla nuoremmita: «Hei malmimiehet, löytyykö malmia?» keski-ikäisiltä: «Mitenkäs se kaivos sitten, kai ne lunastaa nää maat?» vanhempien todetessa: «Siihen menee kait kauan — meinaan näihin tutkimuksiin.»

Malmimiehet eivät itse puhuneet toistään mitään. Lähtivät aamulla milloin samalle suunnalle, milloin kukin omille teilleen. Kulkivat päivät pitkin metsiä ja peltoja, naputtivat palan kivistä, jonka useimmiten heittivät pois, mutta joskus — kotvan tarkasteltuaan — panivat sen laukuunsa, mikä monena iltana heidän palatessaan näytti kyläläisistä hyvin raskaalta.

Intellektualistit — ne, jotka antavat arvoa asioille, millä ei ole arvoa?

Valery.

Älä ylistä tyttöä ennen aamua äläkä päivää ennen iltaa.

Liettualainen sananlasku.

Haluatko kehittää itseäsi väittelyn taivossa? Mene naimisiin.

Weiss.

Monet halveksivat joukkoa, koska eivät huomaa itse kuuluvansa siihen.

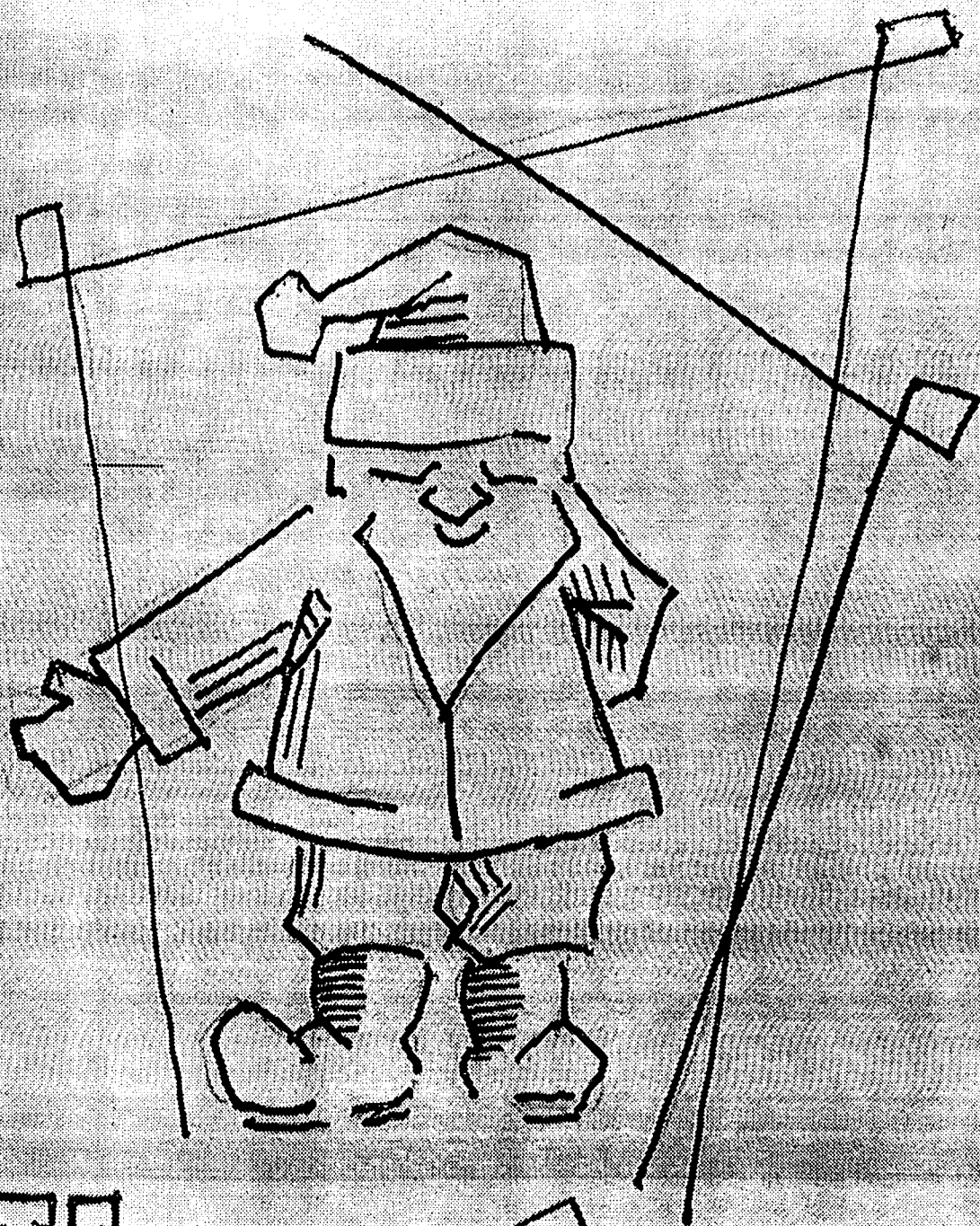
Weiss.

Ja taas kyseltiin: «Jokohan ne ovat löytäneet sen emäkallion?»

Uteliaisuus kasvoi kilpaa heinän kanssa. Heinäntekoaikaan alkoivat ensimmäiset epäilijät saada äänensä kuuluville. — Mä olen ainakin pistänyt maani valtaukseseen, ettei ne mun peltojeni sotke. — Ei siitä mitään kaivosta tule. — Mitäs ne tuomokset miehet, ei niillä mitään koneitakaan ole, vasaralla vaan pintaa naputtavat, mistäs ne tietää vaikka siellä alla olis puhdasta kultaa. — Mä näytin niille yhtä kiveä, joka on ihan samanlainen kuin eukon rintarossi, mutt se sano vaan, että siinä on muka jotakin 'rikkinäistä kiisua'! En antanut edes sen käteen. Olis pian vieny niinkuin sen Allun kivenkin, eikä Allu edes mitään kuittia saanu.

Ensimmäisten keltaisten lehtien aikaan riitti vielä kaivokseen uskoviakin, mutta epäilijöitten luku oli entisestään kasvanut. Kiihkeimmät purkivat pettymyksensä malmimiehiin suunnattuihin karsaisiin katseisiin. Koiranleuat vihjailivat, ettei tästä touhusta ole tainnut hyötyä muut kuin Leila. Mutta vanhemmat ja maltillisemmat rauhoittivat toisia: «Kesä se on ensi vuonnakin. Niinhän ne malmimiehet sanoi, ettei työ ole vielä lopussa.»

Sumuisena syyskuun aamuna katosivat miehet kylältä samassa vihreässä autossa millä tulivatkin. Nyt he olivat kyläläisille tuttuja ja niinpä moni kädenheilautus säästi heidän lähtöään. Kasvot hymyilivät, mutta hymyn alla näkyi paikoin epätietoisuutta, paikoin optimismia. Ajatus kaivoksesta eli vielä.

HÄLSKA JOLU
KÄT KÄTTÄRET

SÄHKÖISET JOULULAHJAT MEILTÄ

EDULLISESTI KAIKKEA MITÄ
OPIKELIJAN TALOUDESSA TARVITAAN

VILLEN SÄHKÖ JA TALOUS

Hämeenkatu 5. Puh. 21 513

Kastun Leipämyymälä

suosittautuu
Jo yli 50 vuotta Turussa
Kastun leipää...
Hämeenkatu 1

Tekstiili- ja lyhyttavaraliike

T U I J A
Naisten asusteita
Hämeenkatu 10

Kiinamyyllyn Kemikalia ja Paperi

Hyvää Joulua
ja
menestyksellistä Uutta Vuotta

Muotiliike E I R A

opiskelija-alennus
Hämeenkatu 10, puh. 15 410
(OK)

SAVO-KARJALAINEN OSAKUNTA

Rehtorinpellontie 4, puh. 30 253

Inspehtori	Prof. Paavo Voipio
Kuraattori	LaT Bengt Broms
Hallitus	
Emäntä	Ulla Saastamoinen
Isäntä	Matti Pantio
Taloudenhoitaja	Ilmo Ahola
Sihteeri	Ossi Lindqvist
sekä cives	Martti Kokkola
	Seppo Okko
	Heikki Puhakka
Beaanihjaajat	Pertti Malin
	Martti Julkunen
	Seppo Rytönen
Urheiluohjaajat	Arvo Ovaskainen
	Asko Ruuskanen
Lehdistösihteeri	Anneli Etholen
Arkistonhoitaja	Marja Knuutinen
Apulaissihteeri	Kirsi-Marja Kurki

